

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Znalecký posudek v trestním řízení

Znalecký posudek v rámci trestního řízení je možné charakterizovat jako důkazní prostředek, prostřednictvím kterého si orgány činné v trestním řízení případně strany opatřují od osob či orgánů, které jsou k tomu zvláště způsobilé, skutkové poznatky odborného charakteru. [1]

Počátky znaleckého posudku je možné datovat do 13. stol. Již v této době byli v rámci trestního řízení využíváni lékaři, jejichž úkolem bylo ohledat těla zemřelých osob či notáři vyjadřující se k materiálům v listinné podobě. [2] V roce 1873 byla uzákoněna účast odborných osob u soudu. Tyto osoby musely splňovat zákonem stanovené požadavky. Ve dvacátém století byly již znalecké posudky naprosto běžnou součástí soudního řízení a znalecký posudek byl samostatným druhem důkazu v mnohých ohledech upřednostňovaný před svědeckými výpověďmi. [3]

Znalecký posudek zachycuje výsledky zkoumání znalce, ke kterým znalec došel na základě podkladů předložených mu orgánem činným v trestním řízení.

Znalecký posudek je složen z nálezů, posudku a znalecké doložky:

- Nález obsahuje souhrn údajů, na základě kterých znalec dospěl k výsledkům svého dokazování. Tyto podklady je možné rozdělit do dvou kategorií – podklady objektivního charakteru, jako jsou lékařské zprávy, fotodokumentace, videozáznamy, a dále podklady subjektivního charakteru, pod které spadají svědecké výpovědi. [4]
- V posudku samotném odpovídá znalec na jemu položené otázky, posuzuje přitom pouze problematiku spadající do jeho působnosti, zkoumání právních otázek mu nepřísluší. Znalec rovněž ve svém posudku nemůže provádět samotné hodnocení důkazů, které přísluší soudu. Obsahuje – li znalecký posudek hodnocení skutečností, které znalci nepřísluší, nebude se k nim přihlížet.
- Znalecká doložka obsahuje uvedení seznamu, do něhož je znalec zapsán, označení jeho oboru a číslo položky, pod níž byl úkon znalce zapsán do znaleckého deníku. Neobsahuje – li znalecký posudek znaleckou doložku, bude na něj před soudem nahlíženo pouze jako na listinný důkaz. [5]

Vzhledem k významu znaleckého posudku nabírá na důležitosti bezvadnost tohoto důkazního prostředku:

- Vady znaleckého posudku mohou být formálního charakteru, například neobsahuje – li znalecký posudek nalézací část, sešivací šňůru, znaleckou pečeť. Formálně vadný je rovněž znalecký posudek vyhotovený znalcem, jenž nebyl kompetentní k tomu, aby v daném oboru vyhotovoval znalecké posudky. [6]
- Procesní vady znaleckého posudku jsou takové nedostatky, jako je podjatost znalce, vyhotovení znaleckého posudku jinou než příbranou osobou [7] či vypracování znaleckého posudku na základě podkladů, které byly získány jinak než zákonem připuštěným způsobem. [8]
- Metodické nedostatky mohou spočívat ve skutečnosti, že znalecký posudek je nedostatečně odůvodněn či trpí vnitřními rozpory. Metodické nedostatky mohou spočívat i ve skutečnosti, že znalec ve svém znaleckém posudku nevyužije všechny podklady, které mu byly poskytnuty, přičemž se zbytkem těchto údajů se žádným způsobem nevyrovná. [9]

Znalecký posudek je v trestním řízení hodnocen ve spojitosti s jinými důkazy i volně. [10] Ačkoliv znalecký posudek zaujímá v rámci trestního řízení nezpochybnitelné postavení, i přesto nepožívá větší důkazní hodnoty a musí být hodnocen stejně tak pečlivě jako jiné důkazy. [11]

Mgr. Lucie Luxová

-
- [1] CÍSAŘOVÁ, D., FENYK, J., KLOUČKOVÁ, S. a kolektiv. Trestní právo procesní. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2004, s. 348. ISBN 9788072014637
- [2] KEJŘ, Jiří. Pojem soudního důkazu ve středověkých právních naukách. In SOLNÁŘ. Vladimír (ed). Stát a právo. Praha: Academia, roč. 1968, č. 13, s. 185.
- [3] MUSIL, Jan. Některé otázky znaleckého dokazování v trestním řízení a teorie kriminalistické expertizy. Praha: Univerzita Karlova, 1974, s. 11.
- [4] BRADÁČ, A., KLEDUS, M., KREJČÍŘ, P. A KOLEKTIV. Úvod do soudního znalectví. Brno: Akademické nakladatelství Cerm, 2004, s. 84 - 85. ISBN 80-7204-365-X.
- [5] ŠÁMAL, Pavel. Výběr ze soudních rozhodnutí z oblasti trestněprávní. Soudní rozhledy. 2005, roč. 2005, č. 3, s. 111.
- [6] KRÍSTEK, Lukáš. Znalectví. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 223. ISBN 978-80-7478-042-4.
- [7] Může se jednat například o situace, kdy jménem přibráného znalce znalecký posudek vypracovala jiná osoba.
- [8] Nález Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2008, sp zn. I. ÚS 1012/07
- [9] BRADÁČ, A., KLEDUS, M., KREJČÍŘ, P. a kol. Soudní znalectví. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2010, s. 104. ISBN 978-80-7204-704-8
- [10] JELÍNEK, Jiří. Trestní právo procesní. 1. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2010, 403 - 404. ISBN 978-80-87212-30-1.
- [11] Nález Ústavního soudu ze dne 20. 05. 2008, sp. zn. I. ÚS 49/06

Další články:

- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)

- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)